

**Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats
for udsatte børn og unge i Grønland**

**Status på målopfølgning og
implementering**

Statusrapport forår 2023

Indhold

1	Indledning.....	3
2	Data og metode.....	4
3	Kriterier knyttet til implementering af initiativer	5
3.1	Udviklingen i antal underretninger	5
3.2	Ubehandlede sager for udsatte børn og unge i kommunernes forvaltninger	8
3.3	Adgang til behandling for børn og unge, der har været udsat for seksuelle krænkelser	14
3.4	Opfølgning på indikatorer for trivsel blandt udsatte børn og unge	15
3.5	Anmeldelser om vold, husspektakler og seksuelle overgreb/krænkelser mod barnet	15
3.6	Udviklingen i antal anbringelser	16
3.7	Selv mord blandt børn og unge	17
4	Supplerende nøgletal for udvalgte initiativer	19
4.1	Initiativ 3: opkvalificering og kompetenceudvikling af dagtilbudspersonale	19
4.2	Initiativ 8: forsøg med etablering af væresteder for børn.....	20
5	Sammenfatning	21
6	Referencer	22

1 Indledning

Denne målopfølgning har til formål at følge initiativerne og den samlede indsats i *Grønlandsk-dansk tværgående arbejde for en styrket indsats for udsatte børn og unge i Grønland*.

Naalakkersuisut og den danske regering blev i oktober 2019 enige om at styrke samarbejdet om indsatsen for udsatte børn og unge i Grønland. Formålet med samarbejdet er at udarbejde og implementere langsigtede forslag, der kan styrke indsatsen for de udsatte børn og unge, herunder bekæmpe seksuelle krænkelser og forebygge omsorgssvigt.

Arbejdsgruppen bag det samlede initiativ har i 2020 givet 16 anbefalinger, som tilsammen skal bidrage til en større trivsel og en sundere udvikling for udsatte børn og unge i Grønland, samt sikre at barnets bedste altid sættes først. Anbefalingerne er udmøntet i 16 igangsatte initiativer, som minimum implementeres i perioden 2020-2023.

Der følges løbende og systematisk op på tre kriterier knyttet til implementeringen af de 16 initiativer, samt på tre indikatorer for trivsel blandt udsatte børn og unge. Som noget nyt er der fra statusrapporten efterår 2022 derudover indhentet supplerende nøgletal for de initiativer, hvor der er data tilgængeligt:

Kriterier knyttet til implementeringen af de 16 initiativer:

- Udvikling i antal underretninger
- Ubehandlede sager for udsatte børn og unge i kommunernes forvaltninger
- Adgang til behandling for børn og unge, der har været udsat for seksuelle krænkelser

Indikatorer for trivsel blandt udsatte børn og unge:

- Anmeldelser om vold, husspektakler og seksuelle overgreb/krænkelser mod barnet
- Udviklingen i antal anbringelser
- Selvmordsraten blandt børn og unge

Supplerende nøgletal for initiativer:

- Initiativ 3: Opkvalificering og kompetenceudvikling af dagtilbudspersonale
- Initiativ 8: Forsøg med etablering af væresteder for børn

Resultaterne af målopfølgningen formidles to gange årligt i perioden 2021 til 2023.

Formålet med målopfølgningen er på politisk-strategisk niveau løbende at kunne følge det tværgående arbejde med en styrket indsats, samt betydningen heraf for de udsatte børn og unge samt deres familier.

Rapporten for 1. halvår af 2023 er den femte status på de seks kriterier og indikatorer pr. 31. december 2022¹. Rapporten er udarbejdet i samarbejde mellem Departementet for Børn, Unge og Familier (GRL), Socialstyrelsen (GRL), og Social- og Boligstyrelsen (DK).

¹ Sagstal fra kommunerne er opgjort i marts-maj 2023.

2 Data og metode

Afrapporteringen følger op på indikatorer knyttet til implementeringen af udvalgte initiativer og den samlede indsats, jf. ovenstående kriterier og indikatorer. Et andet væsentligt formål med målopfølgningen er at styrke grundlaget og mulighederne for at indsamle data for forhold, der vedrører udsatte børn og unge i Grønland, herunder f.eks. underretninger, for at kunne følge udviklingen på centrale kriterier og indikatorer.

Målopfølgningen kan ikke sige noget direkte om effekten af initiativerne, og de indsatser der igangsættes herunder, da en eventuel udvikling i tallene også kan skyldes et øget fokus på data og/eller øvrige forhold, som ligger uden for de enkelte initiativer. Ligeledes foretages målopfølgningen sideløbende med initiativerne, som skal styrke forholdene for udsatte børn og unge i Grønland. Effekten af initiativerne vil eventuelt først kunne afspejles i tallene på længere sigt efter projektperioden.

De væsentligste forbehold vedrørende kilder og opgørelsesmetoder er beskrevet i boks 1 og boks 2.

Boks 1: Kilder og opgørelse af data

Kilderne til målopfølgningen omfatter data fra kommunerne, Grønlands Statistiks databank og andre relevante undersøgelser og analyser vedrørende udsatte børn og unge i Grønland. Opgørelserne baseres på de senest tilgængelige tal og kan derfor være forsinkede i forhold til perioden for afrapporteringen. Hvor muligt opgøres tallene halvårligt. For at etablere et udgangspunkt, som ligger inden igangsættelse af initiativerne, er der også blevet indsamlet data vedrørende f.eks. underretninger i kommunerne i årene forud for initiativernes opstart.

Tallene opgøres som udgangspunkt på landsplan, alternativt på kommuneniveau hvis der ikke er tilgængelige tal for samtlige kommuner. Tallene rapporteres ikke særskilt for byer eller bygder for at sikre de udsatte børn og unges anonymitet. Desuden vises tallene separat for aldersgrupperne 0-17 år og 18-23 år hvor muligt og relevant. Opgørelserne vises i antal, og hvor det er relevant og muligt opgøres data derudover som andele (procent).

Boks 2: Forbehold for validiteten af data

Der er usikkerhed mht. validiteten af de indsamlede data fra kommunerne, da data herfra ikke stammer fra en central databank. Da data er indsamlet manuelt, kan der være forskel på, hvordan man opgør de enkelte sager på tværs af kommunerne. Data vedrørende underretninger stammer derfor fra indberetninger, som er kommet til kommunerne pr. brev, pr. mail, eller på anden vis fra f.eks. skoler, institutioner, andre fagpersoner, borgere, etc. Data vedrørende børne- og ungesager stammer fra sagsbehandlernes sagslister i kommunerne. Det er usikkert, om antallet af børne- og ungesager udelukkende er igangværende sager, eller om data også indeholder sager, der burde være afsluttet og dermed ikke figurere på sagslisten. Det er også usikkert, hvorvidt data, hvor ikke andet er angivet, udelukkende omhandler sociale sager eller om handicapsager også er inkluderet.

Derfor skal der tages forbehold i forhold til at tolke på en eventuel udvikling i tallene baseret på data fra kommunerne. Datakvaliteten fra kommunerne forventes forbedret på langt sigt ved implementering af et ESDH-system, som pågår sideløbende med projektperioden. Usikkerheder vedrørende kilderne er yderligere uddybet under de enkelte kriterier og indikatorer.

3 Kriterier knyttet til implementering af initiativer

I det følgende præsenteres opfølgningen på kriterier relateret til implementeringen af udvalgte initiativer, der skal styrke indsatsen på området for udsatte børn og unge i Grønland.

3.1 Udviklingen i antal underretninger

Kriteriet knytter sig til initiativ 1-3 om tidlig indsats og forebyggelse samt initiativ 5 og 6 vedrørende henholdsvis nedbringelse af ubehandlede børne- og ungesager og understøttelse af den kommunale sagsbehandling.

Opgørelse: Udviklingen i antal underretninger opgøres som antal underretninger i alt, antal børn med en underretning og andel børn med en underretning ud af det samlede antal børn i alderen 0-17 år.

Der er usikkerhed mht. validiteten af de indsamlede data vedrørende underretninger, da der ikke er et centralt system, som kommunerne kan bruge til indrapportering. Dette afventer fuld implementering af ESDH-systemet. Data vedrørende underretninger stammer derfor fra indberetninger, som er kommet til kommunerne pr. brev, pr. mail, eller på anden vis fra f.eks. skoler, institutioner, andre fagpersoner, borgere, etc.

For denne afrapportering er der modtaget antal underretninger for 2022 for tre kommuner. Det skyldes blandt andet, at kommunerne er overgået til et nyt ESDH-system i løbet af 2022, og systemet derfor ikke indeholder underretninger for hele året.

3.1.1 Underretninger på børn og unge i Kommune Kujalleq

Der er ikke modtaget tal over underretninger for Kommune Kujalleq for hele 2022. I første halvår af 2022 har der været 423 underretninger på børn og unge i alderen 0-17 år i Kommune Kujalleq jf. Tabel 3.1.1. Det svarer til ca. halvdelen af underretningerne i 2021. Antallet af underretninger i første halvår af 2022 ligger dermed på niveau med antallet af underretninger i 2021. Kommune Kujalleq har modtaget underretninger om 17 pct. af alle børn og unge i kommunen i alderen 0-17 år i første halvår af 2022. I samme periode er der modtaget underretninger på 58 nye børn og unge, som ikke tidligere er blevet lavet en underretning på.

Udviklingen i antallet af underretninger viser en stigning i underretninger fra 2020 til 2021. Stigningen kan ifølge kommunen skyldes en forbedring af registreringspraksis ved underretninger. Det kan dog ikke konkluderes hvorvidt stigningen i antallet af underretninger skyldes bedret registreringspraksis, en reel stigning i antallet af underretninger eller en kombination af disse.

Tabel 3.1.1 Underretninger i Kommune Kujalleq, 2019 – 1. halvår 2022

	2019	2020	2021	1. halvår 2022
Underretninger i alt	343	399	827	423
Antal børn og unge med underretning	224	233	380	256
Antal nye børn og unge med underretning	56	75	125	58
Antal børn og unge i kommunen	1.503	1.517	1.504	1.481
Andel børn og unge med underretning	15 pct.	15 pct.	25 pct.	17 pct.

Anm.: Antal børn i alderen 0-17 år i kommunen opgjort pr 1. juli.

Kilde: Egne beregninger baseret på data på underretninger fra Kommune Kujalleq og befolkningstal fra Grønlands Statistik.

3.1.2 Underretninger på børn og unge i Kommuneqarfik Sermersooq

I 2022 har der været 3.163 underretninger på børn og unge i Kommuneqarfik Sermersooq jf. Tabel 3.1.2. Det er en stigning på 26 pct. i forhold til underretningerne i 2021. Pga. af fejl i IT-systemet har det ikke været muligt for Kommuneqarfik Sermersooq, at opgøre antal børn og antal nye børn med en underretning for hele 2022.

Tabel 3.1.2 Underretninger i Kommuneqarfik Sermersooq, 2019 – 1. halvår 2022

	2019	2020	2021	2022
Underretninger i alt	2.656	2.065	2.513	3.163
Antal børn og unge med underretning	1.087	1.001	852*	
Antal nye børn og unge med underretning			321*	
Antal børn og unge i kommunen	5.598	5.569	5.668	5.741
Andel børn og unge med underretning	19 pct.	18 pct.	15 pct.*	

Anm.: Antal børn i alderen 0-17 år i kommunen opgjort pr 1. juli jf. Grønlands Statistik.

*Der er flere underretninger, hvor der ikke er angivet et cpr-nummer i sagsbehandlingssystemet. I 1. halvår af 2022 mangler 10 underretningssager angivelse af cpr.nr. Antallet og andelen af børn med en underretning er derfor et minimumstal.

Kilde: Egne beregninger baseret på data på underretninger fra Kommuneqarfik Sermersooq og befolkningstal fra Grønlands Statistik.

3.1.3 Underretninger på børn og unge i Qeqqata Kommunia

I 2022 har der været 1.020 underretninger på børn og unge i alderen 0-17 år i Qeqqata Kommunia jf. tabel 3.1.3. Det er en stigning på 13 procent i forhold til underretningerne i 2021. Qeqqata Kommunia har modtaget underretninger om 28 pct. af alle børn og unge i kommunen i alderen 0-17 år i 2022. I samme periode er der modtaget underretninger på 290 nye børn og unge, som ikke tidligere er blevet lavet en underretning på. Det er et fald på 24 pct. i forhold til 2021.

Tabel 3.1.3 Underretninger i Qeqqata Kommunia, 2019 –2022

	2019	2020	2021*	2022**
Underretninger i alt	812	903	901	1.020
Antal børn og unge med underretning			524	654
Antal nye børn og unge med underretning			382	290
Antal børn og unge i kommunen	2.337	2.341	2.383	2.326
Andel børn og unge med underretning			22 pct.	28 pct.

Anm.: Antal børn i alderen 0-17 år i kommunen opgjort pr 1. juli jf. Grønlands Statistik.

*Der er 49 socialvagtrapper hvor kommunen ikke kan angive hvor mange cpr-numre de vedrører.

** Der er 28 socialvagtrapper hvor kommunen ikke kan angive hvor mange cpr-numre de vedrører.

Kilde: Egne beregninger baseret på data på underretninger fra Qeqqata Kommunia og befolkningstal fra Grønlands Statistik.

3.1.4 Underretninger på børn og unge i Kommune Qeqertalik

Der er ikke modtaget tal over underretninger for Kommune Qeqertalik for 2022. I 2021 har der været 224 underretninger på børn og unge i alderen 0-17 år i Kommune Qeqertalik jf. Tabel 3.1.4. Der er ikke modtaget data vedrørende tidligere år, hvorfor det ikke er muligt at vurdere udviklingen i underretningerne. Blandt alle børn og unge i kommunen i alderen 0-17 år er det 10 pct., som der er blevet underrettet om i 2021.

Tabel 3.1.4: Underretninger i Kommune Qeqertalik, 2019-2021

	2019	2020	2021
Underretninger i alt			224
Antal børn og unge med underretning			150
Antal nye børn og unge med underretning			50
Antal børn og unge i kommunen			1.520
Andel børn og unge med underretning			10 pct.

Anm.: Antal børn i alderen 0-17 år i kommunen opgjort pr 1. juli jf. Grønlands Statistik.

Kilde: Egne beregninger baseret på data på underretninger fra Kommune Qeqertalik og befolkningstal fra Grønlands Statistik.

3.1.5 Underretninger på børn og unge i Avannaata Kommunia

I 2022 har der været 673 underretninger² på børn og unge i alderen 0-17 år i Avannaata Kommunia jf. Tabel 3.1.5. Stigningen i antallet af underretninger fra 2021 til 2022 skal ses i lyset af, at tallene i årene 2019-2021 kun vedrører Ilulissat. Der kan derfor ikke tolkes på en udvikling mellem årene 2021 og 2022.

Tabel 3.1.5 Underretninger i Ilulissat, Avannaata Kommunia, 2019 – 2022

	2019*	2020*	2021*	2022
Underretninger i alt	341	313	427	673**
Antal børn med underretning				
Antal nye børn med en underretning			69	
Antal børn i kommunen	1.144	1.150	1.143	2.704
Andel børn med underretning				.

Anm.: Antal børn i alderen 0-17 år i Ilulissat opgjort pr 1. juli jf. Grønlands Statistik.

*Årene 2019-2021 vedrører kun Ilulissat.

**Der er usikkerhed omkring tallet, da kommunen er ved at overgå til sagsbehandling i Børnefaglig Applikation. Samlet antal underretninger for 2022 er en sammenlægning af manuelle registreringer for første halvår 2022 og registreringer i Børnefaglig Applikation.

Kilde: Egne beregninger baseret på data på underretninger fra Avannaata Kommunia og befolkningstal fra Grønlands Statistik.

² Der er usikkerhed omkring tallet, da kommunen er ved at overgå til sagsbehandling i Børnefaglig Applikation. Samlet antal underretninger for 2022 er en sammenlægning af manuelle registreringer for første halvår 2022 og registreringer i Børnefaglig Applikation.

3.2 Ubehandlede sager for udsatte børn og unge i kommunernes forvaltninger

Indikatoren knytter sig til initiativ 5 om nedbringelse af antallet af ubehandlede børne- og ungesager og på længere sigt initiativ 6 om øget kvalitet i sagsbehandlingen og fælles ESDH-system i kommunerne.

Opgørelse: Ubehandlede sager for udsatte børn og unge i kommunernes forvaltninger opgøres som antal børn og unge med en sag, hvor der ikke er taget beslutning om eller igangsat relevant støtte (indsats, behandling, anbringelse etc.), i sager hvor der er grundlag for dette.

Desuden opgøres varigheden af sagsbehandlingen, fra hvornår underretningen er indkommet til støtten iværksættes, hvilket siger noget om, hvor længe en sag er ubehandlet. På den baggrund vurderes det, om sagsbehandlingen lever op til tidsfristerne for igangsættelse af relevant støtte (indsats, behandling, anbringelse etc.)

For at kunne opgøre ubehandlede sager er der brug for en række oplysninger fra kommunerne, der kan afspejle sagsbehandlingen fra underretningen indkommer, til der er igangsat relevant støtte, jf. myndighedsvejledningen (Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold, 2020):

- Hvornår underretningen er indkommet,
- hvornår der er truffet afgørelse om, hvorvidt der er grundlag for at igangsætte en social faglig undersøgelse, samt
- hvornår der er igangsat akut støtte, hvis det drejer sig om vanrøgt, vold og trusler, seksuelle overgreb,
- hvornår handleplanen er henholdsvis igangsat og færdig,
- hvornår der igangsættes støtte på baggrund af handleplanen og
- hvornår der er truffet afgørelse om en indsats, herunder f.eks. anbringelse uden for hjemmet eller familiebehandling.

Det vil også være relevant at kigge på det samlede antal børne- og ungesager for hver kommune samt sagernes tyngde, idet alle kommuner, på nær Kommuneqarfiq Sermersooq, arbejder ud fra et bekymringsbarometer fra Socialstyrelsen (GRL). Bekymringsbarometret bruges af kommunerne til allerede i sagsbehandlingen at kategorisere mht. graden af risiko for barnet:

- **Grøn – lav risiko:** I disse sager udvikler barnet sig almindeligt, følelsesmæssigt, adfærdsmæssigt og socialt. Disse sager klares i det daglige rum, hvor forældre kan søge råd og vejledning fra daginstitution eller skole.
- **Orange – risiko:** I disse sager udviser barnet lettere tegn på, at noget er galt. Disse sager kræver handling, hvor daginstitution, skole, forebyggelse eller socialforvaltning indgår i et samarbejde med forældrene.
- **Rød – høj risiko:** I disse sager er barnet udsat for langvarig tung belastning og viser tydelige tegn på, at noget er galt. Disse sager kræver handling straks. Socialforvaltningen og andre instanser som Politiet, Sundhedsvæsenet, døgninstitution og andre er involveret i disse sager.

Opgørelsen over sagstyngden kan ikke sige noget om, hvilken handling der eventuelt er igangsat, men udviklingen i antal grønne, orange og røde sager kan på sigt sige noget om, hvorvidt andelen af de mest alvorlige sager er faldende. Der kan være forskel i hvordan sagerne vurderes på bekymringsbarometeret, da det er de enkelte sagsbehandlere som laver vurderingen.

Aktuel status for opgørelse af ubehandlede sager

I 2022 er implementeringen af ESDH-systemet i kommunerne igangsat. Implementeringen i Qeqqata Kommuniarne begyndte i marts måned 2022 og implementeres efter planen i den sidste kommune i

Kommuneqarfiq Sermersooq i juni måned 2023. Når implementeringen er afsluttet i kommunerne, forventes det, at data på underretninger og antal børn og unge med en åben sag (herefter kaldet åbne børne- og ungesager) kan trækkes fra ESDH-systemet. Det betyder også, at der vil være et databrud ved overgangen til ESDH-systemet, som muligvis kan aflæses i udviklingen i tallene³.

Tallene for antallet af børne- og ungesager og indsatser til denne statusrapport stammer fra udtræk over åbne børnemapper i ESDH-systemet. Da implementeringen af ESDH-systemet stadig pågår i flere af kommunerne, har det fortsat været vanskeligere at indhente valide data på åbne børne- og ungesager fra kommunerne til denne statusrapport. Det er derfor usikkert om antallet af børne- og ungesager alle er igangværende sager, eller om data også indeholder sager, der er eller burde være afsluttet og dermed ikke burde figurere på sagslisten. Som en del af implementeringen af ESDH-systemet er kommunerne fortsat i gang med at registrere undersøgelser på eksisterende åbne børne- og ungesager. Det betyder, at antallet af børn og unge med indsatser skal ses som et minimumstal.

Til brug for denne statusrapport har det været muligt at opgøre det samlede antal børn- og unge med en åben sag for alle kommuner. Dertil har det været muligt at opgøre om der er igangsat støtte eller truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet. Det er ikke muligt at opgøre om sagen er ubehandlet eller om sagsbehandlingen er igangsat. Det har heller ikke været muligt at opgøre varigheden af sagsbehandlingen i denne afrapportering.

Ud over opgørelser over kommunernes sagsmængde har det også været muligt at opgøre sagernes tyngde, jf. bekymringsbarometeret, til denne statusrapport.

For denne opgørelse indgår sags- og tyngdelister for fire kommuner:

- Kommune Kujalleq
- Qeqqata Kommunio
- Kommune Qeqertalik
- Avannaata Kommunio

Kommuneqarfiq Sermersooq har indsendt antallet af børne- og ungesager, men der er ikke modtaget data på tyngden af sagerne, da kommunen ikke anvender bekymringsbarometeret.

3.2.1 Ubehandlede børne- og ungesager i Kommune Kujalleq

Der er 436 børne- og ungesager i Kommune Kujalleq for børn og unge i alderen 0-23 år i april 2023 jf. tabel 3.2.1, hvilket er en stigning på 14 pct. i forhold til oktober 2022. Antallet af børne- og ungesager nærmer sig dermed niveauet fra før implementeringen af ESDH-systemet. Det lavere antal børne- og ungesager i efteråret 2022 skal ses i lyset af, at sagerne er gennemgået og opgjort i forbindelse med, at Kommune Kujalleq implementerede ESDH-systemet. Da implementeringen fortsat foregår i kommunen, er der usikkerhed forbundet med tallene.

Der er igangsat yderligere støtte eller truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet i 178 sager ud af 436 åbne børne- og ungesager, hvilket svarer til 41 procent. Det er en stigning i forhold til oktober 2022, hvor 19 pct. af de åbne sager havde en indsats. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at opgøre varigheden fra underretning til iværksættelse af støtte. Som en del af implementeringen af ESDH-systemet, er registreringen af indsatser på de eksisterende børne- og ungesager fortsat i gang. Antallet af børne- og ungesager med en indsats er derfor et minimumstal.

³ Data før og efter implementeringen af ESDH-systemet er muligvis ikke direkte sammenlignelige, da status for alle børnesager gennemgås inden oprettelsen i ESDH-systemet. Gennemgangen kan betyde, at børnesager afsluttes, og at der derved kan aflæses et fald i antallet af åbne børnesager.

Tabel 3.2.1 Antal børne- og ungesager i Kommune Kujalleq

	Sager i alt	Igangsat støtte eller anbringelse	
		Antal	Andel
September 2021	454	-	
Oktober 2022	381	74	19 pct.
April 2023	436	178	41 pct.

Anm.: Data fra september 2021 stammer fra modtagne sags- og tyngdelister, mens data fra oktober 2022 stammer fra registreringer ifm. med oprettelsen af børne- og ungesager i det nye ESDH system. Data fra april 2023 er et udtræk fra ESDH systemet.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Kommune Kujalleq.

Tabel 3.2.2 viser, hvordan antallet af børne- og ungesager er blevet vurderet i henhold til bekymringsbarometeret for de 0-23-årige. Der er primært sket et fald i andelen af grønne sager i forhold til oktober 2022, mens andelen af orange sager er steget.

27 pct. af sagerne er grønne, 58 pct. er orange og 10 pct. er røde. Derudover er 25 sager ikke blevet vurderet i henhold til bekymringsbarometeret svarende til 6 procent.

Tabel 3.2.2 Antal børne- og ungesager vurderet i henhold til bekymringsbarometeret i Kommune Kujalleq

År	Sager i alt	grøn	orange	rød	ukendt
September 2021	454	155 (35 pct.)	149 (33 pct.)	65 (14 pct.)	85 (19 pct.)
Oktober 2022	381	155 (41 pct.)	171 (45 pct.)	54 (14 pct.)	1 (0 pct.)
April 2023	436	117 (27 pct.)	251 (58 pct.)	43 (10 pct.)	25 (6 pct.)

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Kommune Kujalleq.

3.2.2 Ubehandlede børne- og ungesager i Kommuneqarfik Sermersooq

Samlet set er der 1.703 sager i Kommuneqarfik Sermersooq pr. 30. juni 2022 jf. tabel 3.2.3, hvilket er en stigning på 21 procent i antallet af børne- og ungesager siden juni 2022. Tallene indberettet af Kommuneqarfik Sermersooq angiver det samlede antal børne- og ungesager i kommunen, da det ikke er muligt at opgøre antallet af børn og unge med en sag⁴. Ét barn kan have flere åbne sager, hvorfor antallet af sager ikke svarer til antal børn med en sag. Åbne sager består af undersøgelsessager, rådgivningssager og indsatsager. I det nuværende sagssystem har det ikke været muligt at opgøre, i hvor mange af sagerne, der er igangsat en indsats.

Tabel 3.2.3 Antal børne- og ungesager i Kommuneqarfik Sermersooq

	Sager i alt	Igangsat støtte eller anbringelse	
		Antal	Andel
September 2021	1.529	-	-
December 2021	1.481	-	-
Juni 2022	1.406	-	-

⁴ Ét barn kan have flere sager i kommunens system

	Sager i alt	Igangsat støtte eller anbringelse	
		Antal	Andel
December 2022	1.703	-	-

Anm.: Tallene for Kommuneqarfik Sermersooq angiver antal sager, hvilket ikke svarer til antal børn, da et barn kan have flere åbne sager. For Kommuneqarfik Sermersooq er der ikke modtaget data over i hvor mange af sagerne, der er gennemført en socialfaglig undersøgelse og i hvor mange sager, der er udarbejdet en handleplan. Tallene er eksklusiv handicapsager.

Kilde: Kommuneqarfik Sermersooq.

Der er ikke modtaget data fra Kommuneqarfik Sermersooq over hvordan børne- og ungesagerne er vurderet efter bekymringsbarometeret, da kommunen ikke anvender bekymringsbarometeret.

3.2.3 Ubehandlede børne- og ungesager i Qeqqata Kommunia

Der er 673 børne- og ungesager i marts 2022 i Qeqqata Kommunia for børn og unge i alderen 0-23 år jf. tabel 3.2.4., hvilket er på niveau med antallet af børne- og ungesager i september 2022. Da implementeringen fortsat pågår i kommunen, er der usikkerhed forbundet med tallene.

Der er igangsat yderligere støtte eller truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet i 163 sager ud af 673 åbne børne- og ungesager, hvilket svarer til 24 procent. Det er en stigning i forhold til september 2022, hvor 15 pct. af de åbne sager havde en indsats registreret. Stigningen kan dog hænge sammen med at Qeqqata Kommunia fortsat var i gang med at oprette børne- og ungesagerne i systemet i efteråret 2022, efter de startede med implementeringen af ESDH-systemet i marts 2022.

Tabel 3.2.4 Antal børne- og ungesager i Qeqqata Kommunia

	Sager i alt	Igangsat støtte el anbringelse	
		Antal	Andel
Februar 2022	610	-	
September 2022	687	101	15 pct.
Marts 2023	673	163	24 pct.

Anm.: Data fra februar 2022 stammer fra registreringer ifm. med oprettelsen af børne- og ungesager i det nye ESDH-system. Data fra september 2022 og marts 2023 stammer fra udtræk fra ESDH-systemet.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Qeqqata Kommunia.

Tabel 3.2.5 viser, hvordan antallet af sager er vurderet i henhold til bekymringsbarometeret. Andelen af børne- og ungesager fordelt på bekymringsbarometeret ligger på niveau med tallene fra februar og september 2022.

41 pct. af sagerne er grønne, 34 pct. er orange og 19 pct. er røde. Derudover er der 38 sager, som ikke er blevet vurderet i henhold til bekymringsbarometeret, svarende til de resterende 6 pct.

Tabel 3.2.5 Antal børne- og ungesager vurderet i henhold til bekymringsbarometeret i Qeqqata Kommunia

År	Sager i alt	grøn	orange	rød	ukendt
Februar 2022	610	231 (38 pct.)	207 (34 pct.)	134 (22 pct.)	38 (6 pct.)
September 2022	687	295 (43 pct.)	214 (31 pct.)	138 (20 pct.)	40 (6 pct.)
Marts 2023	673	278 (41 pct.)	231 (34 pct.)	126 (19 pct.)	38 (6 pct.)

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Qeqqata Kommunia.

3.2.4 Ubehandlede børne- og ungesager i Kommune Qeqertalik

Der er 353 børne- og ungesager for de 0-23-årige i Kommune Qeqertalik i marts 2023 jf. tabel 3.2.6, hvilket er en stigning på 42 pct. i forhold til maj 2022. Antallet af børne- og ungesager nærmer sig dermed niveauet fra før implementeringen af ESDH-systemet. Det lave antal børne- og ungesager i maj 2022 skal ses i lyset af, at sagerne blev gennemgået og opgjort i forbindelse med at Kommune Qeqertalik fik implementeret ESDH-systemet. Da implementeringen fortsat pågår i kommunen, er der usikkerhed forbundet med tallene.

Der er igangsat yderligere støtte eller truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet i 64 sager ud af 353 åbne børne- og ungesager, hvilket svarer til 18 pct. Det er et fald i forhold til maj 2022, hvor 30 pct. af de åbne sager havde en indsats. Som en del af implementeringen af ESDH-systemet, er registreringen af indsatser på de eksisterende børne- og ungesager fortsat i gang. Antallet af børne- og ungesager med en indsats er derfor et minimumstal.

Tabel 3.2.6 Antal børne- og ungesager i Kommune Qeqertalik

	Sager i alt	Igangsat støtte el anbringelse	
		Antal	Andel
Juli 2021	447	-	
Februar 2022	404		
Maj 2022	249	75	30 pct.
Marts 2023	353	64	18 pct.

Anm.: Data fra september, juli 2021 og februar 2022 stammer fra modtagne sags- og tyngdelister, mens data fra maj 2022 stammer fra registreringer ifm. med oprettelsen af børne- og ungesager i det nye ESDH-system. Data fra marts 2023 er et udtræk fra ESDH-systemet.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Kommune Qeqertalik.

Tabel 3.2.7 viser, hvordan antallet af sager er blevet vurderet i henhold til bekymringsbarometeret samlet for de 0-23-årige. Over det seneste år er der sket et fald i andelen af røde sager med 6 procentpoint fra 14 pct. i februar 2022 til marts 2023. Modsat er andelen af orange sager er steget fra 50 pct. til 58 pct.

Tabel 3.2.7 Antal børne- og ungesager vurderet i henhold til bekymringsbarometeret i Kommune Qeqertalik

	Sager i alt	grøn	orange	rød	ukendt
Juli 2021	447	168 (38 pct.)	205 (46 pct.)	74 (17 pct.)	0
Februar 2022	404	133 (33 pct.)	200 (50 pct.)	58 (14 pct.)	13 (3 pct.)
Maj 2022	249	56 (22 pct.)	135 (54 pct.)	27 (11 pct.)	31 (12 pct.)
Marts 2023	353	110 (31 pct.)	206 (58 pct.)	27 (8 pct.)	10 (3 pct.)

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Kommune Qeqertalik.

3.2.5 Ubehandlede børne- og ungesager i Avannaata Kommunia

Der er 776 børne- og ungesager for de 0-23-årige i Avannaata Kommunia i maj 2023 jf. tabel 3.2.8, hvilket svarer til, at antallet af sager er steget med 6 pct. Avannaata Kommunia startede med implementeringen af

ESDH-systemet i september måned, og de er fortsat i gang med at oprette undersøger i systemet. Stigningen i antallet af børne- og ungesager i 2022 skal ses i lyset deraf, samt at kommunen fortsat er i gang med implementeringen af nye arbejdsgange. Da implementeringen fortsat pågår i kommunen, er der usikkerhed forbundet med tallene for maj 2023.

Der er igangsat yderligere støtte eller truffet afgørelse om anbringelse uden for hjemmet i 169 sager ud af 776 åbne børne- og ungesager, hvilket svarer til 22 pct. Som en del af implementeringen af ESDH-systemet, er registreringen af indsatser på de eksisterende børne- og ungesager fortsat i gang. Antallet af børne- og ungesager med en indsats er derfor et minimumstal.

Tabel 3.2.8 Antal børne- og ungesager i Avannaata Kommunia

	Sager i alt	Igangsat støtte eller anbringelse	
		Antal	Andel
September 2021	603	-	-
Februar 2022	607	-	-
November 2022	732	-	-
Maj 2023	776	169	22 pct.

Anm.: Data fra september 2021 og februar 2022 stammer fra modtagne sags- og tyngdelister, mens data fra november 2022 og maj 2023 er et udtræk fra ESDH-systemet.

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Avannaata Kommunia.

Tabel 3.2.9 viser, hvordan antallet af sager er blevet vurderet i henhold til bekymringsbarometeret samlet for de 0-23-årige. Andelen af børne- og ungesager fordelt på bekymringsbarometeret ligger på niveau med tallene fra november 2022. Efter implementeringen af ESDH-systemet, hvor alle sager blev gennemgået, er der sket et fald i andelen af røde sager med 25 procentpoint fra 36 pct. i februar 2022 til 11 pct. i februar 2023. Modsat er andelen af orange og grønne sager er steget fra henholdsvis 40 pct. til 59 pct. og 21 pct. til 26 pct.

Tabel 3.2.9 Antal børne- og ungesager vurderet i henhold til bekymringsbarometeret i Avannaata Kommunia

	Sager i alt	grøn	orange	rød	ukendt
September 2021	603	128 (21 pct.)	247 (41 pct.)	212 (35 pct.)	16 (3 pct.)
Februar 2022	607	130 (21 pct.)	243 (40 pct.)	211 (36 pct.)	13 (2 pct.)
November 2022	732	192 (26pct)	393 (54pct)	125 (17 pct.)	22 (3 pct.)
Maj 2023	776	200 (26 pct.)	460 (59 pct.)	86 (11 pct.)	30 (4 pct.)

Kilde: Egne beregninger baseret på data fra Avannaata Kommunia.

3.3 Adgang til behandling for børn og unge, der har været udsat for seksuelle krænkelser

Kriteriet knytter sig til initiativ 10 om at styrke behandlingstilbud til udsatte børn og unge, som er ofre for seksuelle overgreb.

Opgørelse: Adgang til behandling for børn og unge, der har været udsat for seksuelle krænkelser, opgøres som antal unge som har modtaget behandling ved børnereseholdets behandlingstilbud.

Adgang til behandling for børn og unge, der har været udsat for seksuelle krænkelser vurderes ud fra anvendelse af børnereseholdets behandlingstilbud, som varetages af psykologer og behandlere, som har de faglige kompetencer til at varetage opgaven. Børnereseholdet har primært til formål at udrede og behandle børn og unge under 18 år, som har været udsat for seksuelle overgreb. Tilbuddet er landsdækkende og indsatsen opstartes byvis efter anmodning fra kommunen. Rejseholdet er baseret i Nuuk og varetager indsatsen delvist fra Nuuk og delvist via udgående rejseaktiviteter. Indsatsen omfatter udredning og behandling af børn og unge, som er ofre for seksuelle overgreb. Indsatsen omhandler også støtte til barnets omsorgspersoner og opkvalificering af fagpersonale i lokalområdet for at forankre viden om og behandlingsmetoder i relation til seksuelle overgreb. Et behandlingsforløb strækker sig over ét år.

Der er opstartet 95 børn og unge i et behandlingsforløb af børnereseholdet fra april 2021 til ultimo 2022 jf. Tabel 3.3.1. I alt er der opstartet behandling i 3 byer i 2021 og 3 byer i første halvår 2022. Børnereseholdet har afsluttet behandlingen af 45 børn og unge i de første tre byer, som var opstartet i 2021, men dog fortsat kan være i videre behandling i kommunalt regi. Der er 40 børn og unge der er opstartet behandling af børnereseholdet i 2022 i tre nye byer. Der har været et mindre frafald af børnene i behandling. Generelt skyldes frafald fra behandlingen, at familien fraflytter byen, at det er vurderet, at en anden indsats passer bedre til barnet, at barnet bliver anbragt uden for hjemmet i en anden by eller at familien ikke ønsker at samarbejde. Behandlingen af børnene, der fortsat er i behandling, afsluttes af børnereseholdet i 2023.

Der er startet behandling i alle sager, der lever op til inklusionskriterierne i alle byer på nær én. I den pågældende by har der været flere sager end der kunne varetages af børnereseholdet. Derfor har rejseholdet i dette tilfælde oplært psykologer på familiecenteret med henblik på, at de kunne behandle de resterende sager.

Eventuel behandlingsskapacitet for børn og unge, der har været udsat for seksuelle krænkelser, ved familiecentre, døgninstitutioner, etc. medtages ikke i opgørelsen. Antallet af børn og unge, som har modtaget et behandlingstilbud ved børnereseholdet, siger dog ikke noget om hvor mange børn og unge, der samlet set har været udsat for seksuelle krænkelser, og som har behov for behandling.

Tabel 3.3.1 Antal børn/unge som har opstartet og afsluttet behandling af børnereseholdet indenfor Grønlandsk-dansk tværgående arbejde, 1. april 2021 – 31. december 2022.

	Opstartet behandling	Afsluttet behandling*	Fortsat i behandling
2021**	46	45	
2022	49		40
Totalt (pr. 31/12 2022)	95	45	40

Anm.: Der er opstartet behandling i følgende byer: Nanortalik, Nuuk, Tasiilaq, Sisimiut, Qasigiannuit, Upernavik.

*Børnereseholdet har afsluttet behandlingen, men barnet/den unge kan være overgået til videre behandling i kommunalt regi.

**Børnereseholdet startede første behandling i april 2021.

Kilde: Børnerejseholdet.

3.4 Opfølgning på indikatorer for trivsel blandt udsatte børn og unge

I det følgende præsenteres opfølgningen på en række indikatorer, der skal skabe bredere viden om den samlede indsats for udsatte børn og unge i Grønland, herunder trivsel blandt de udsatte børn og unge.

3.5 Anmeldelser om vold, husspektakler og seksuelle overgreb/krænkelser mod barnet

Indikatoren kan opgøres ud fra eksisterende indberetninger fra Grønlands Politi.

Opgørelse: Indikatoren opgøres som antal anmeldelser om vold mod børn under 15 år, husspektakler med børn under 18 år og seksualforbrydelser mod børn under 15 år.

Tabel 3.5.1 viser, at der på landsplan var 143 anmeldelser om vold mod børn under 15 år i 2022, hvilket er et mindre fald i forhold til 2021. Siden 2018 er antallet af anmeldelser om vold steget med 57 pct. På landsplan var der 501 husspektakler i husstande med børn under 18 år i 2022, hvilket er en fortsat stigning i anmeldelserne ift. tidligere år. Anmeldelser om husspektakler er siden 2018 steget 54 pct.

Antallet af anmeldelser om seksualforbrydelser mod børn under 15 år er i 2022 igen steget efter et fald i 2021. På landsplan var der således 292 anmeldelser om seksualforbrydelser mod børn under 15 år i 2022. Antallet nærmer sig dermed igen niveauet for 2020. Politiet angiver i deres Årsstatistik 2022, at det høje antal af seksualforbrydelser i 2022 kan skyldes, at der har været et større fokus hos politiet og andre myndigheder på at bryde tabuet om seksuelle overgreb og vejlede om, hvordan sagerne anmeldes. Politiets vurdering er således, at der ikke bliver begået flere overgreb end tidligere, men at flere sager anmeldes (Grønlands Politi, 2022).

Tabel 3.5.1 Anmeldelser om vold, husspektakler og seksuelle overgreb/krænkelser mod børn, 2018-2021

	2018	2019	2020	2021	2022
Vold mod børn under 15 år	91	114	143	160	143
Husspektakler med børn under 18 år	325	391	405	435	501
Udvalgte seksualforbrydelser mod børn under 15 år	-	225	338	249	292

Anm.: Seksualforbrydelser mod børn, som på anmeldelsestidspunktet er under 15 år, dækker over voldtægt, kønsligt forhold til et barn under 15 år og blufærdighedskrænkelser.

Kilde: Grønlands Politis sagssystem og Årsstatistik 2019, 2020, 2021 og 2022.

3.6 Udviklingen i antal anbringelser

Indikatoren kan opgøres ud fra eksisterende opgørelser fra Grønlands Statistik.

Et anbringelsessted for et barn kan være en kommunalt arrangeret plejefamilie, en døgninstitution, en sikret afdeling på døgninstitution eller eget værelse, lejlighed, bofællesskab, efterskole eller lignende. Sidstnævnte typer anbringelser medtages ikke i indikatoren, da der ikke findes oplysninger herom, jf. nedstående definition.

Opgørelse: Udviklingen i antal anbringelser opgøres som antal børn og unge anbragt hos plejefamilier (professionel og almindelig plejefamilie) samt på døgninstitutioner (Selvstyrets, kommunal eller selvejende døgninstitution).

I 2020 var der i Grønland 22 døgninstitutioner for børn og unge anbragt af sociale årsager. Af disse drives 11 af Selvstyret, 8 er selvejende, mens 3 er kommunale. Blandt Selvstyrets 11 institutioner ligger 4 i Nuuk, mens de resterende er fordelt i resten af landet. Blandt de selvejende institutioner ligger 4 i Nuuk, 3 i andre byer, mens 1 har afdelinger i både Nuuk og en anden by.

Opgørelsen baseres på data fra Grønlands Statistik om beboere på Selvstyrets døgninstitutioner og opgørelser af børn og unge anbragt i almindelig plejefamilie. Derudover suppleres tallene yderligere med data for de selvejende institutioner og kommunale døgninstitutioner fra VIVEs kortlægning over døgninstitutionssområdet i Grønland (VIVE, 2020), og fra en rundspørge foretaget af Socialstyrelsen Grønland pr. 31/12-2021.

Grønlands Statistik kan i princippet også opgøre antallet af anbringelser gennem udbetalinger til døgninstitutioner og plejefamilier. Mangelfulde oplysninger i forbindelse med udbetalingerne giver imidlertid et upræcist billede, særligt ved kommunale døgninstitutioner, akut og professionel plejefamilie. Privatarrangeret plejefamilie uden ret til vederlag kan ikke følges ved denne metode, og data skal derfor suppleres med manuelt opgjort data fra kommunerne.

Samlet set er der sket en stigning i antal af anbragte børn i plejefamilie i alderen 0-17 år fra 2018 til 2022 jf. Tabel 3.6.1. Antallet af børn, som på et tidspunkt i løbet af året har været anbragt er steget med 14 pct. fra 428 i 2018 til 488 i 2022, mens antallet af børn som var anbragt i december er steget med 13 pct. fra 324 i 2018 til 367 i 2022. Sammenholdt med befolkningstallet er andelen af børn i alderen 0-17 år anbragt i plejefamilie i december steget fra 2,3 pct. til 2,7 pct. fra 2018 til 2022. Siden 2020 har andelen af børn, som er anbragt i december dog ligget stabilt på 2,7 pct.

Tabel 3.6.1 Børn i alderen 0-17 år anbragt i almindelig plejefamilie, 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Antal i løbet af året	428	451	467	483	488
Antal i december	324	336	366	373	367
Antal helårspersoner	329	333	351	361	356
Andel af børn som er anbragt i december	2,3 pct.	2,4 pct.	2,7 pct.	2,7 pct.	2,7 pct.

Anm.: Akut plejefamilie er ikke medtaget, selvom det hører under almindelig plejefamilie. Professionel familiepleje og netværkspleje er ikke inkluderet. For at indgå i antal anbragte i løbet af året kræves, at barnet har været anbragt mindst én dag i løbet af året. For at indgå i antal anbragte i december kræves, at barnet har været anbragt mindst én dag i løbet af december måned.

Andel af børn og unge som er anbragt i december opgøres ud fra befolkningstallet 1. januar året efter.

Kilde: Grønlands Statistik.

Samlet set er der også sket en stigning i antal anbragte i plejefamilie i alderen 18-23 år fra 2018 til 2022 jf. Tabel 3.6.2. Antallet, som har været anbragt på et tidspunkt i løbet af året, er steget fra 34 i 2018 til 58 2022,

mens antallet af anbragte unge i december er steget fra 18 i 2018 til 34 i 2022. Andelen af unge, som er anbragt i plejefamilie i steget fra 0,4 pct. i 2018 til 0,8 pct. i 2022. Mens andelen af unge, som er anbragt i december har ligget stabilt de senere år, er der sket en stigning fra 0,6 pct. i 2021 til 0,8 pct. i 2022.

Tabel 3.6.2 Unge i alderen 18-23 år anbragt i almindelig plejefamilie, 2018-2022

	2018	2019	2020	2021	2022
Antal i løbet af året	34	43	54	56	58
Antal i december	18	26	21	27	34
Antal helårspersoner	20	35	35	37	42
Andel af unge som er anbragt i december*	0,4 pct.	0,6 pct.	0,5 pct.	0,6 pct.	0,8 pct.

Anm.: Akut plejefamilie er ikke medtaget, selvom det hører under almindelig plejefamilie. Professionel familiepleje og netværkspleje er ikke inkluderet. For at indgå i antal anbragte i løbet af året kræves, at barnet har været anbragt mindst én dag i løbet af året. For at indgå i antal anbragte i december kræves, at barnet har været anbragt mindst én dag i løbet af december måned.

Andel af børn og unge som er anbragt i december opgøres ud fra befolkningstallet 1. januar året efter.

*Data er opdateret ift. tidligere statusrapporter.

Kilde: Grønlands Statistik.

Ultimo 2020 var 193 børn og unge anbragt på Selvstyrets døgninstitutioner jf. Tabel 3.6.3, hvilket er på niveau med 2019. Udtræk fra Socialstyrelsens bookingsystem pr. 31/12-2021 angiver, at der er 124 børn og unge på selvejende døgninstitutioner og 20 børn på kommunale døgninstitutioner. Døgn- og visitationsafdelingen i Socialstyrelsen oplyser, at der generelt er fuld belægning på de kommunale og selvejende døgninstitutioner for børn og unge.

Tabel 3.6.3 Antal børn og unge på døgninstitutioner, 2018-2021

	2018	2019*	2020	2021*
Børn og unge på selvstyrets døgninstitutioner, pr 1. december	176	187	193	
Børn og unge på selvejende døgninstitutioner		Ca. 130		124
Børn og unge på kommunale døgninstitutioner		Ca. 25		20

Anm.: Børn og unge med handicap anbragt på døgninstitution er ikke medtaget i opgørelsen. Tal for børn og unge på selvstyrets døgninstitutioner er opdateret iht. Statistikbanken, Grønlands Statistik og afviger fra tidligere opgørelser i de forrige statusrapporter. Data for 2021 offentliggøres i maj/juni 2022

*Data på selvejende og kommunale døgninstitutioner for 2019 stammer fra Kortlægning af døgninstitutionsområdet i Grønland, Vive, 2020, mens data for 2021 stammer fra en rundspørge foretaget af Socialstyrelsen Grønland pr. 31/12-2021.

Kilde: Grønlands Statistik, "Kortlægning af døgninstitutionsområdet i Grønland" af VIVE, 2020, Socialstyrelsen Grønland.

Det er ikke muligt at lave en samlet opgørelse af antal børn og unge anbragt i plejefamilie eller på døgninstitutioner i alt, da opgørelsesmetoderne og aldersgrupperne ikke er ens på tværs af kilderne, jf. ovenstående.

3.7 Selvmord blandt børn og unge

Forekomsten af selvmord registreres af Landslægen og viderebringes til Grønlands Statistik. Da det samlede antal selvmord blandt børn og unge er lavt, rapporteres tallene over en længere periode for at se eventuelle udsving. Selvmordsraten har været høj i Grønland siden 1970'erne, og siden 2010 har der årligt været 44 selvmord i gennemsnit (Bjerregaard & Larsen, 2015). De højeste rater ses blandt unge mænd i alderen 20-24

år. Desuden viser forskning på området, at de unge, der dør af selvmord, er blevet yngre end tidligere. Selvmord sker derfor nu også blandt yngre børn ned til 12 år. De høje forekomster af selvmord ses tilsvarende i Nunavut i Canada samt i Chukotka i Rusland. I Norge, Sverige og Finland er forekomsten af selvmord ikke lige så høj, men den er højere i de samiske områder i de tre lande sammenlignet med landsgennemsnittet (Young, Revich, & Soininen, 2015).

En høj forekomst af selvmordstanker og selvmordsforsøg ses især blandt unge, der er vokset op med en eller flere belastninger i opvæksten som f.eks. alkoholproblemer i hjemmet, seksuelle overgreb og vold i barndomshjemmet. Siden 1990'erne har andelen af de 18-29-årige, der har forsøgt selvmord inden for det seneste år, ligget på omkring 10 pct. Der er ikke sket en mærkbar udvikling i forekomsten af selvmordsforsøg blandt de 18-29-årige igennem de sidste 20 år (Ottendahl, et al., u.d.).

Opgørelse: Selvmord blandt børn og unge opgøres som antal selvmord og antal pr. 100.000 unge i Grønland.

Der er mellem 4 og 6 selvmord blandt børn i alderen 0-17 år i perioden 2018-2021 jf. Tabel 3.7.1. Selvmordsraten er ikke beregnet for aldersgruppen 0-17 år, da selvmordsrisikoen afhænger af alderen, og vil være meget forskellig alt efter om personen f.eks. er 13 år eller 17 år. Alderen for personer som dør med dødsårsagen selvmord og selvmordsforsøg spænder fra 12-17 år i perioden.

Tabel 3.7.1 Antal døde med dødsårsagen "selvmord og selvmordsforsøg", 0-17 år, 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Antal selvmord, 0-17 år	4	6	4	6

Kilde: Grønlands Statistik, Landslægeembedet.

Der er mellem 11 og 15 selvmord blandt unge i alderen 18-23 år årligt jf. Tabel 3.7.2. I perioden 2019 og 2020 har selvmordsraten været ca. 230 årligt pr. 100.000 indbyggere i alderen 18-23 år. I 2021 er selvmordsraten steget til ca. 300 selvmord pr. 100.000 indbyggere, hvilket er på niveau med selvmordsraten i 2018.

Tabel 3.7.2 Antal døde med dødsårsagen "selvmord og selvmordsforsøg" og antal unge i alt, 18-23 år, 2018-2021

	2018	2019	2020	2021
Antal selvmord, 18-23 år	15	11	11	14
Antal unge, 18-23 år	4.933	4.797	4.689	4.646
Antal per 100.000, 18-23 år	304	229	235	301

Anm.: Antal børn og unge er opgjort pr. 1. januar.

Kilde: Grønlands Statistik, Landslægeembedet.

4 Supplerende nøgletal for udvalgte initiativer

I det følgende præsenteres supplerende nøgletal for de udvalgte initiativer, hvor der er data tilgængeligt fra eksisterende opgørelser og registreringer. Der er data fra initiativ 3 og 8. For de resterende initiativer er det ikke relevant med kvantitative opgørelser, eller der er ikke data tilgængeligt.

4.1 Initiativ 3: opkvalificering og kompetenceudvikling af dagtilbudspersonale

Initiativ 3 skal sikre opkvalificering og kompetenceudvikling af dagtilbudspersonalet lokalt, herunder med særligt fokus på tidlig opsporing og forebyggelse af omsorgssvigt af børn. På den måde bliver dagtilbudspersonalet bedre klædt på til at opspore og støtte børn, som er udsat for omsorgssvigt eller er i risiko herfor. Der er etableret et rejsehold, som skal sikre opkvalificering og kompetenceudvikling af dagtilbudspersonalet lokalt.

Opgørelse: Nøgletallet opgøres som andelen af dagtilbud, som har modtaget opkvalificering i form af kompetenceudvikling af ledere og/eller personale.

Alle kommuner har taget del i udvælgelsen af, hvilken personalegruppe der er med i første opkvalificering. I de fleste dagtilbud har ledere og souschefer modtaget opkvalificeringen. Udvalgte steder har hele personalegrupper eller enkelte medarbejdere også deltaget i opkvalificeringen. I 2023 er fokus på anden runde opkvalificering, som er målrettet medarbejderne i dagtilbuddene.

I 2022 har der været opkvalificering i 4 kommuner, hvor 51 dagtilbud og 13 dagplejere har fået opkvalificering. I Kommune Kujalleq har 10 ud af 11 dagtilbud fået opkvalificering, mens der er givet opkvalificering i 11 ud af 12 dagtilbud i Kommune Qeqertalik. I Qeqqata Kommunian har samtlige dagtilbud fået opkvalificering, mens 2 ud af 3 dagplejere har fået opkvalificering. I Avannaata Kommunian har 16 ud af 17 dagtilbud og 11 ud af 19 dagplejere fået opkvalificering. Opkvalificeringen i Kommuneqarfik Sermersooq er planlagt til foråret 2023. Samlet set har 63 procent af alle dagtilbud og 43 procent af dagplejere fået opkvalificering i 2022.

Tabel 4.1.1: Antal og andelen af dagtilbud som har modtaget opkvalificering i 2022

	Antal		Andel	
	Daginstitution	Dagplejere	Daginstitution	Dagplejere
Kommune Kujalleq	10	-	91 %	-
Kommuneqarfik Sermersooq	-	-	-	-
Qeqqata Kommunian	14	2	100 %	67 %
Kommune Qeqertalik	11	-	92 %	-
Avannaata Kommunian	16	11	94 %	58 %
Totalt	51	13	63 %	43 %

Kilde: Socialstyrelsen Grønland

4.2 Initiativ 8: forsøg med etablering af væresteder for børn

Initiativ 8 er et forsøg med etablering af væresteder for børn i fem byer/bygder, ét i hver kommune. Formålet med værestederne er at sikre, at udsatte børn og unge har et trygt sted at være om aftenen og natten, særligt i weekender efter lønudbetaling. Der skal være mulighed for rådgivning, mad og overnatning. Alle børn og unge skal kunne komme på værestederne uden forudgående visitation. Flere kommuner har væresteder for børn i andre byer, som ikke er en del af initiativ 8. Disse er ikke en del af denne opgørelse.

Opgørelse: Nøgletallet opgøres som antallet af børn og unge, som har benyttet værestedet i de enkelte kommuner.

I 2022 har der samlet set været 27 overnatninger på de fem væresteder jf. Tabel 4.2.1. Dertil har der været 13 besøg af børn i dagtimerne uden overnatning. Trods øget promovering af værestederne, er det fortsat en udfordring for flere af værestederne, at få børn og unge til at gøre brug af dem. De væresteder, hvor der er overnattende børn, skyldes det ofte anbringelser af socialvagten og kun få af overnatningerne er frivilligt.

Erfaringen hidtil viser, at den største udfordring er, at børnene undgår værestederne, når de ikke kan være der anonymt. For at forbedre den nuværende situation, er det godkendt at de gældende regler for initiativet ophæves frem til juni 2023. Således kan kommunerne søge om penge til drift af ét børneværested pr. kommune, men selv indrette rammerne for hvordan værestedet bedst drives i den enkelte kommune. Med friere rammer kan kommunerne tilrettelægge initiativets indsatser efter lokale behov.

Tabel 4.2.1: Antal overnatninger på væresteder for børn, 2022

	1. halvår 2022	2. halvår 2022
Kommune Kujalleq (Nanortalik)		0
Kommuneqarfik Sermersooq (Tasiilaq)	4*	10
Qeqqata Kommunia (Sisimiut)	1	0
Kommune Qeqertalik (Aasiaat)		12
Avannaata Kommunia (Ilulissat)		0
Totalt	5	22

Anm.: Data fra Tasiilaq vedrører kun 1. kvartal 2022.

Kilde: Socialstyrelsen Grønland.

5 Sammenfatning

Denne afrapportering viser status på de seks udvalgte kriterier og indikatorer for opfølgning på initiativerne pr. 30. december 2022. Grundet store udfordringer med dataindsamling i kommunerne er der væsentlige usikkerheder i forhold til tallene, særligt vedrørende underretninger og ubehandlede sager, som er indhentet i kommunerne, og hvor alt data heller ikke er tilgængeligt for alle fem kommuner. Der bliver arbejdet på at forbedre datagrundlaget på lang sigt ved etablering af et ESDH-system for alle kommuner.

For de øvrige kriterier og indikatorer indsamles og opdateres data løbende fra de eksisterende kilder (Grønlands Statistik, Grønlands Politi etc.).

Denne statusrapport indeholder derudover data fra to initiativer, hvor der foretages løbende registreringer. Fremover arbejdes der på at udvide statusrapporten med yderligere data fra nogle af de øvrige initiativer, igangværende undersøgelser samt etableringen af en grønlandsk børnedatabase. Derved kan der gives et mere dækkende billede af indsatsen for udsatte børn og unge og de udsatte børn og unges trivsel.

Næste statusrapport vedrørende opfølgning og implementering på initiativerne udarbejdes i efteråret 2023.

6 Referencer

- Bjerregaard, P., & Larsen, C. V. (19. Februar 2015). Time trend by region of suicides and suicidal thoughts among Greenland Inuit. *International journal of circumpolar health*. Hentet fra <https://doi.org/10.3402/ijch.v74.26053>
- Grønlands Politi. (2020). *Årsstatistik 2020*.
- Grønlands Politi. (2021). *Årsstatistik 2021*.
- Grønlands Politi. (2022). *Årsstatistik 2022*.
- Ottendahl, C. B., Bjerregaard, P., Svartá, D. L., Sørensen, I. K., Olsen, I., Nielsen, M. S., & Larsen, C. V. (u.d.). *Mental sundhed og helbred blandt 15-34-årige i Grønland*. Hentet fra Sdu.dk: https://www.sdu.dk/da/sif/rapporter/2021/mental_sundhed_unge_groenland_dk
- Styrelsen for Forebyggelse og Sociale Forhold. (2020). *Myndighedsvejledningen til lov om støtte til børn*.
- VIVE. (2020). *Kortlægning af døgninstitutionsområdet i Grønland*.
- Young, T. K., Revich, B., & Soininen, L. (4. Marts 2015). Suicide in circumpolar regions: an introduction and overview. *International journal of circumpolar health*.